

תכן לדחוק ברמב"ם שעיקר מה שכתב מסורת הוא רק לענין שלא לדלג יובלות
 והחשבון אבל פשטות הרמב"ם שהמסורת היתה גם בפועל על איזה היא שנת
 השמיטה ולכן עם כל הראיות נקט הגר"א את השנה המוקדמת רק כחומרא ולא
 כעיקר הדין

ענף ד. עוד בענין הנ"ל בענף קודם ודברים לקרב מנהגנו בשמיטה לשיטת הגר"א

ג. עיין לעיל בענף קודם מה שנתבאר שני דרכים בביאור לשון הגר"א בסיום
 דבריו ויתכן דיש מזה נפקא מינה לעוד דבר דהנה החזון איש לפי דרכו כתב
 מנהגנו בענין שנת השמיטה הוא דלא כהגר"א כיוון דתופס החזון איש בדעת
 גר"א דעיקר דעתו להקדים בשנה ורק מצא להעיר לחוש להחמיר לדעת
 רמב"ם שהוא כמנהגנו ונמצא לפי החזון איש שעוברים בארץ כאן באופן קבוע
 על עיקר דעת הגר"א בענין השמיטה

ד. אמנם לדרך השניה הנ"ל בענף קודם בדעת הגר"א אדרבה מתפרש דברי
 הגר"א דעיקר הדין בחשבון השמיטה הוא כמנהג ורק בתורת חומרא העיר
 'חוש לשיטה המקדימה ואם כן במנהגנו עכ"פ אין עוברים על דעת הגר"א
 בעיקר הדין ורק בחומרא שכתב

ו. ויותר מזה יתכן לדון דבמאי דכתב הגר"א לחוש לחומרא לשני שנים בענין
 השמיטה חדא השיטה שתופסים לעיקר הדין וחדא שיטה שלצאת ידי ספק
 ש לחוש לה יש להסתפק אם כוונת הגר"א גם בארץ ישראל לכל דיני השמיטה
 תרומות ומעשרות [שנוגע לחילוף השנים דמעשר שני ומעשר ענין] להחמיר
 שני החשבונות או דילמא דוקא בחוץ לארץ ששם כל הנפקא מינה מענין זה
 הוא לכתיבת פרוזבול בזה החמיר הגר"א לחוש לשני שנים שהוא חומרא בנקל
 לעשות פעמיים פרוזבול אבל בארץ ישראל שהוא נוגע להרבה מאוד הלכות של
 שביטה ממלאכת קרקע ושל קדושת הפירות לכל דיניהם ודבר קשה מאוד הוא
 להחמיר שני שנים יתכן דבזה לא חושש הגר"א עד כדי כך ובזה מעמיד הדין
 על עיקרו בלא חומרות

ז. ואם נכון דבארץ ישראל לא החמיר הגר"א לשתי שנים אם כן לביאור החזון
 איש היינו דבארץ ישראל עבדינן רק בשנה המוקדמת ושלא כמנהגנו אבל

קכ

מסכת עבודה זרה דף ט' ע"ב סימן ד'

לביאור השני הנ"ל היינו דבארץ ישראל עבדינן רק כשיטת הרמב"ם ואם כן
מתישב זה שפיר כמנהגנו

ה. ואם נכון כן דבארץ ישראל לא קאמר הגר"א יש להסתפק אם בארץ ישראל
יש להחמיר לדעת הגר"א בפרוזבול שני שנים או דילמא כיוון שלכל הלכוה
אין נוהגים להחמיר כן אין צריך לחוש והנה לפירוש השני הנ"ל בענף קודם
דדעת הגר"א לעיקר הדין כשמיטה המאוחרת ולחומרא כשמיטה המוקדמת יש
בלאו הכי מקום להחמיר להוסיף פרוזבול שנה קודם מצד שיטת הרא"ש בפרק
רביעי דגיטין בעניני פרוזבול עיין שם דבריו

[אוצר החכמה]

ו. ועיין עוד לעיל בסימן ב' ענף ד' מש"כ שם לדון ליישב את שיטת הגר"א
בענין מנין שנות עולם עם מנהגנו בעוד אופן אמנם אין האמור שם מיישב
הכרעת הגר"א עצמו שודאי הגר"א כתב לחוש לשני השנים האחת דהרמב"ם
והשניה המוקדמת ורק את הפרט דשיטתו בענין שנות עולם מועיל האמור שם
ליישוב עם מנהגנו אם נכון דיתכן הצירוף דשני דחיות הנזכר שם

סימן ה. בענין מנהג כמה עדות בליל תשעה באב בסיום הקינות לומר את מנין השנים לחורבן שנהגו בזה לכאורה כפי השיטה שהחורבן היה בשנת תתכ"ח לחשבוננו וידון דלכאורה לא קיימא לן כשיטה זו לענין שמיטה ולענין תרומות ומעשרות

ענף א.

ז. מנהג הספרדים בליל תשעה באב בסיום הקינות לומר את מנין השנים של החורבן

א. והנה המנהג כיום לומר המנין באופן שלפי חשבון שהחורבן היה בשנת ג"א תתכ"ח למנין שאנו רגילים למנות לבריאת עולם וכגון בשנת ה' אלפים תש"ס אמרו שעברו אלף ותשע מאות ושלושים ושתיים שנים לחורבן [כן שמעתי החשבון מאאמו"ר שליט"א בשם להבחל"ח הרב רבי ברהם רפול זצ"ל שכך המנהג וכן גם כמדומה נדפס החשבון בכמה סידורים]

ו. ויש לעיין דלכאורה דבר זה הוא כשני השיטות המקדימות הנ"ל בסימן א' והיינו שיטת רש"י בע"ז ודעימיה דחורבן בית שני היה בשנת ת"כ לבנינו שיטת הגר"א אליבא דהרא"ש ודעימיה דהמנין שאנו רגילים למנות היום בריאה הוא המנין למולד אדם דלפי זה בג"א תתכ"ח למנינו היה החורבן והנה בצירוף שני שיטות מקדימות אלו עולה דהשמיטה בשנת ה' אלפים תשנ"ט

ז. אבל הרי מנהגנו הוא דשמיטה בשנת ה' אלפים תשס"א ומשום דקיי"ל בשני הנידונים הנ"ל לאחר דשנת חורבן בית שני היא שנת תכ"א לבנינו וזה בג"א נתכ"ט למולד אדם ועוד קיי"ל דחשבון השנים הרגיל אצלינו הוא ממולד תהו וכולל שנה קודם באופן שלחשבון זה החורבן בשנת ג"א תת"ל ואם כן צריך לכאורה בהכרזה להפחית שני שנים מהמנין

ח. ועל שנה אחת אפשר לתרץ בפשיטות על פי שיטת הרמב"ם הנ"ל בסימן ב' ענף א' דס"ל דאף דמאי דאמרו דהחורבן היה במוצאי שביעית הכוונה דשנת

אח"ח 1234567

אוצר החכמה

תכ"א לבנין שני היה מוצאי שביעית אבל החורבן עצמו היה בשנת ת"כ לבנין ורק וקראו בגמ' שם שנת חורבן לשנה שמתחילתה כבר היה חרב ואם כן למנינא באמת חרב בג"א תתכ"ט ולא בג"א תת"ל

ו. אבל עדיין קשה על שנה אחת שהחשבון הנ"ל בסעיף ב' הוא כאילו חר לפי מנין הרגיל היום בשנת ג"א תתכ"ח ולא ג"א תתכ"ט ולא מתאים למנהגו בשמיטה

ז. ואולי יש לומר בדוחק ליישב על עוד שנה כך דרך משל כשהמנין מט' בא לט' באב הוא תשע שנים יש מקום למנותו בעשר והיינו דאת שנה ראשונה שבה נחרב הבית מונה מתשעה באב עד סוף אלול כשנה ואחר כך מונה שמונה שנים שלימות הרי תשעה ואחר כך את השנה שאוחז בה מונה מא' תשרי עד י באב כשנה הרי עשר אבל זה דוחק גדול דודאי משמעות הלשון דנוסח זה הו דמונים מתשעה באב לתשעה באב וצ"ב עדיין

ענף ב.

א. ואולי באמת המנהג בנוסח דליל תשעה באב כיום אזיל כשיטה דס' דהשמיטה בה' אלפים תש"ס או ה' אלפים תשנ"ט ולא הקפידו על זה כיו שסוף סוף יש שיטה כזו בראשונים לדינא [הרא"ש אליבא דהגר"א כן ס"ל לדינ עיין היטב לעיל בסימן א' ענף ב' וענף ג'] ובהזכרה של האבילות בליל תשע באב אין נפקא מינה לדינא לא אכפת לן בסתירה זו למנהגנו בשמיטה

ב. ומה שהלכו כפי השיטה המקדימה אף שאינה השיטה שהיא להלכה או הוא לאפושי אבילות שלשיטה זו שיעור שנות החורבן עד היום הוא היות גדול